

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, טז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַמְנוּ נַחְמָנוּ מֵאוֹמָן** לזכות לכל הישועות

שבת עקב פן תאכל ושבעת ...

ורם לבבך ושכחת ... (ח"ב)

עיקר התכלית הוא השפלות, כי עיקר התכלית הוא להכיר הבורא יתברך. ואי אפשר לדעת אותו יתברך שזהו עיקר החיים הנצחיים כי אם על ידי השפלות. ועל כן לעתיד שיחיו חיים נצחיים ויכירו וידעו אותו יתברך, שזהו עיקר שעשוע עולם הבא, על כן עיקר החיים הנצחיים יהיה רק להשפלות (כמובא בלקוטי תנינא - סימן עב, עיין שם). כי אי אפשר להשיגו יתברך ולדעת אותו יתברך כי אם כשזוכה להיות בבחינת "אין" ממש בתכלית השפלות באמת.

והנה כשהאדם אוכל, על ידי האכילה נתגדל החומר והישות, וכשנתגדל ונתרבה החומר והישות אזי יכול חס ושלום להתעלם ולהתמעט אצלו בחינת האין שהוא בחינת שפלות. וזה שחששה התורה "פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת את ה' וכו'", כי על ידי האכילה נתגדל החומר והישות שמזה יכול לבוא לידי גאווה ורום לבב שהוא בחינת ישות הפך בחינת אין ושפלות, ועל ידי הרום לבב יכול לשכוח אותו יתברך, כי אי אפשר לידע ממנו יתברך כי אם על ידי שפלות בחינת אין כני"ל. וזהו פן תאכל ושבעת ורם לבבך ושכחת וכו'. ואכילה כזו זה בחינת עץ הדעת טוב ורע שפגם בו אדם הראשון, שנאמר בו "ביום אכלך ממנו מות תמות", כי על ידי אכילה כזו, שעל ידה בא גסות ורום לבב שעל ידה שוכחין אותו יתברך, זה בחינת מיתה חס ושלום, הפך חיים נצחיים.

כי עיקר החיים נצחיים של לעתיד הוא לדעת אותו יתברך, שזה החיים הוא רק להשפלות כני"ל, אבל על ידי גסות אי אפשר לידע ממנו יתברך, שזהו בחינת מיתה, מאחר שאין יודע מחי החיים יתברך. ועל כן צריכין לאכל בקדושה, באפן שעל ידי האכילה יזכה לשפלות, שזהו עיקר החיים. (שלש הלכות ערלה - הלכה ב, אות ג)

ואמרת בלבבך, כחי ועצם ידי עשה לי ... (ח"ז)

ועצם ידי עשה לי ... (ח"ז)

הבעל דבר הניח את עצמו בעתים הללו מאד, על כל אחד ואחד, להטרידו כל ימי חייו בטרדת הפרנסה, עד שעל ידי זה נדמה לו שאין לו פנאי, אפילו לצעק להשם יתברך כראוי. וכל זה נמשך מחסרון אמונה, שאינו מתחזק להאמין כי "לא בכח גיבר איש", והפרנסה הוא רק מאתו יתברך, ומה שיש לזה עשירות גדול מאד ולזה עניות ודחקות מאד, הכל הוא רק מאתו יתברך, והוא יודע לסבב ולהנהיג עם כל אחד כפי הבחירה שלו, שהבחירה של זה הוא על ידי עניות דייקא, ואפילו מי שאין לו כי אם לחם צר ומים לחץ, הוא גם כן חסד גדול מאתו יתברך, כי "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו". רק מחמת שאינו משים לבו לכל זה, על כן האדם טרוד מאד.

וזה נמשך משער החמשים של הטמאה, שממש קשה מאד מאד לצאת, כמבאר במקום אחר, שמתאוות ממון קשה להוציא את האדם יותר מכל התאוות ומדות הרעות, ושם עיקר הנפילה והירידה של כנסת ישראל, בחינת "ותרד פלאים". והעצה לזה, להרבות באמירת תהלים ותחינות ובקשות והתבודדות וכו', שעל ידי זה ממשך עליו התנוצצות משיח, שאז יתגלו העצות הקדושים הנמשכין משער החמשים דקדושה, שעל ידי זה יתקן הכל. גם עוד תקון לזה: לומר בכוונה היטב בכל יום, מזמור "תהילה לדוד", כמאמר רבותינו ז"ל. (הלכות קריאת שמע - הלכה ה, אותיות טו טז לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה, אותיות ב ג)

ועתה ישראל, מה ה' אלקיך שאל מעמך ... (י, יב)

אמרו רבותינו ז"ל: אין 'ועתה' אלא תשובה, כי עיקר התשובה ועבודת השם הוא רק בבחינת 'ועתה', בחינת "היום אם בקולו תשמעו", שלא יחשב אלא אותה השעה והרגע שהוא בה עתה, ולא יחשב כלל מיום לחברו ומשעה לחברתה, כי אינך יודע מה ילד יום. וזה עיקר

אריכת ימים וחיים אמתיים שזוכין על ידי יראה, בחינת "יראת ה' תוסיף ימים", שזה בחינת: "ועתה ישראל, מה ה' אלקיך שאל מעמך, כי אם ליראה וכו'", וכתב: "ועתה ישראל, שמע אל ה' הקקים וכו'".

כי צריך כל אחד מישראל להסתכל לקשר אותה העת והרגע שהוא עומד בה להשם יתברך, להעלות הזמן לבחינת למעלה מהזמן, וזה זוכין רק על ידי תורה ותפלה, והעיקר על ידי תפלה, שהוא בחינת רצונות וגעגועים וכסופין טובים להשם יתברך. וזה צריכין הכל, בכל דרגא ודרגא, הן צדיקים גדולים, שצריכין לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא, ומכל שכן הנמוכים מאד, שצריכין להחיות עצמן בכח הצדיקי אמת, ורק בבחינה זאת, בחינת "ועתה ישראל וכו'". כי איש כזה, אם ירצה לחשב הרבה מה שעבר עליו ולדאג על מה שיהיה, יוכל לצאת מדעתו ולהשתגע, חס ושלום, ועל כן כל חיות וקיומו הוא רק בבחינת 'עתה' הני"ל, לחטף בכל פעם איזה עת ורגע שבורחין מן הרע וחוטפין איזה נקדה טובה, וכן בכל פעם, בחינת "היום אם בקולו תשמעו" הני"ל. (הלכות מתנה - הלכה ה, אות סט לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, אות קלח)

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת - סימן ל"ט)

... ותכף אחר סכות נסתלק הרב הקדוש מורנו הרב לוי יצחק זכר צדיק לברכה אב-בית-דין דקהילת-קודש בארדיטשוב, ומעשה שהיה כך היה, בקיץ תקס"ט נסע הרב הצדיק הני"ל מברדיטשוב על המדינה, והרחיק נדד למדינת וליחאי שקורין מאלדאבע מה שלא היה דרכו לנסוע לשם, וספרו זאת לפני רבנו בקיץ הני"ל והיה קצת לפלא נסיעתו זאת, ביום שלאחריו שאל רבנו זכרונו לברכה על הבעל מגיה רבי יעקב היכן הוא, ואמר שרוצה לבדק תפלו ורבינו שיש לו כוונה בזה, ואחר כך בא רבי יעקב בעל המגיה הני"ל ובדק תפלו והיו כשרים ויפים מאד מאד, כי היו מכתיבת יד הסופר הצדיק המפרסם מורנו אפרים זכרונו לברכה אשר כתב שלו מתקיים

ביותר ונראה כחדש ממש כמפרסם. אחר כך, ענה ואמר רבנו זכרונו לברכה זה העניין שספרו אתמול שהרב מברדיטשוב נסע למאלדאבע עבר עלי בדעתי בכל הלילה הזאת ומחמת זה בדקתי התפלן שלי, ואמר על זה עניין נפלא ונורא מאד כדרכו, ומתוך כלל דבריו האלו נשמע שקורא להרב הני"ל פאר ישראל; אחר כך כשלא היו האתרוגים וכבר היה הרב הני"ל בביתו, ואחר כך כשבאו אתרוגים, אמר שהיה בטוח על הרב הני"ל שהוא פאר הקהילה שלנו וכו' כני"ל, ובין יום הכפורים לסכות, דבר רבנו זכרונו לברכה הרבה מאתרוגים, והיה מצפה ומחכה מאד להשם יתברך שיעשה נסים שיביאו אתרוגים, ועשה בזה מה שעשה, גם אמר אז, בין יום הכפורים-לסכות, התורה המתחלת: הצדיק מִכְרַח לעשות תשובה בעד ישראל וכו', כנדפס בלקוטי תנינא בסימן ס"ו, ומבאר שם העניין מה שקורין מחרת יום הכפורים שם ה' עיין שם.

ואני לא הייתי אז אצלו בין יום כפור לסכות כשגילה עניינים אלו, ותכף אחר שמחת תורה שהיה ביום שלישי באתי אליו ביום אסרו חג, דהיינו ביום רביעי פרשת בראשית, ותכף שמעתי מחברי עניינים הני"ל וכתבתים על הספר, ובלילה שלאחריו דהיינו בלילה השייך ליום חמישי הבאתי לפניו כתיבת התורה הני"ל כדרכי תמיד להראות לו כל מה שאני כותב מתורתו, ולקח הכתב ועיין בו וישב עליו והביט בו היטב, והכרתי בו איזה שנוי כי ישב כמו טרוד בצער גדול, ועיניו היו מלאים דמעות קדושים, ולא גילה כלל דבר מצערו גם לא דבר עמי רק ישב בשתיקה כני"ל.

אם אתה רואה סיכונים אלקים...
גם קראו סיכונים אלקים...

אומן ראש השנה - גילוי דעת

אמר רבי ישראל אודסר לאחד:
"היית באומן על ראש השנה?"
ענה: לא, הייתי בירושלים!
ענה לו רבי ישראל בשלילה:
"רבנו הקדוש אמר: לנסוע אלי."

(חול המועד סוכות תשנ"ה)

ישראל ה', מושיעו בעת צרה. ותזכנו להמשיך עלינו קדשת המקוה של חג השבועות הקדוש שהוא זמן מתן תורתנו, שאז נתקרבו ישראל אליך וזכו לקבל את התורה הקדושה על-ידי טבילת המקוה. ונוכה קלנו בחג השבועות לטבל עצמנו במקוה העליונה, במקוה של שער החמשים של הקדשה, שהוא רחמים גדולים ורבים, וחסד עליון, ודעת גדול מאד. ותעזרנו שנוכה להמשיך עלינו קדשת המקוה הזאת בכל השנה קלה, ונוכה לטהר ולקדש עצמנו תמיד, ולצאת מהרה מחמשים

שערי טמאה ולכנס בתוך החמשים שערי קדשה. ויקים בנו מהרה מקרא שכתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה נו)

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

§ [ר' ישראל שר"א ייכלמו לנצח כל החוסים בך...]" ... כשאני מזכיר ששמעתי פעם הניגון הזה, אז אני נעשה אדם אחר, ההתעוררות הוא בלי סוף, בלי גבול! וראיתי שכל אלו ששמחתי איתם אחרי פטירת רבי ישראל (קרדונר) בירושלים, רב שלמה (ווקסלר) ורב נתן, הבעל של גיטליה ורב גדליה ברגר, ראיתי ממש השראת השכינה, כל אחד אמר כל מילה: "להודיע", "להודיע", אז ש"תשועתם הייתה לנצח ותקוותם בכל דור ודור... אם היה העולם יודעים מזה, היו כולם צדיקים קדושים, רק העיקר אנתנו בחכמות, אנתנו לא מאמינים, איך אפשר לתקן חולים כמונו בדורות אלו? איך אפשר? האדם מייאש את עצמו.

§ צריכים להודיע, שכל קוויך, כל קוויך, זה כולם, יהיה מי שיהיה, "כל קוויך לא יבושו ולא ייכלמו, ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך...". כמו שרבנו הקדוש מפרש: "חיזקו ויאמץ לבבכם... כל המייחלים לה'", אפילו יהיה מי שיהיה, "כל המייחלים לה'": "חיזקו ויאמץ לבבכם", לא ליפול, חס ושלוש, צריכים להוציא דבר מתוך דבר, מי שגילה זה... הוא יכול להוציא אות... "חיזקו ויאמץ לבבכם", "חזק ואמץ", כמו שכתוב במכתב, בהפתק: "תלמידי היקר", "נהנתי מאד מעבודתך", "ועליך אמרתי": "חזק ואמץ", "בעבודתך", ותכף החתימה, החתימה הוא הידיעה, הוא מודיע לנו את זה, "נהנתי מאד מעבודתך", כמו שאתה, "ועליך אמרתי, חזק ואמץ בעבודתך", "י נח נחמן מאומן": עוד לא היה חתימה כזו לא בחיי רבנו, רק זה נתגלה בהפתק הזה, התגלות חדש שהוא השיר שיינגלה לעתיד 'פשוט, כפול, משולש, מרובע', "י נח נחמן מאומן", זה התגלות חדש, כל הגאולה תלויה בו! אם אנתנו אומרים זה, מי אנתנו? אני אומר ככה, והאחר אומר ככה, אבל מה שרבנו הקדוש גילה, עוד לא אפילו כטיפה מן הים, הוא הודיע רק מועט המחזיק את המרובה, טיפה מן הים מגדולתו, והוא ידע איך שאנתנו צריכים אליו לכל דיבור ודיבור שלו, להכיר את השם יתברך ולזכות ליראת שמים ואמונה ואמת, יהיה עולם חדש... העולם עכשיו הוא תוהו ובוהו וחושך!

§ ראיתי אנשים כשרים אמיתיים צדיקים קדושים, ראיתי איך שהם החזיקו עצמם בתכלית השפלות, והוא החייה עצמו "להודיע", להודיע, שכל קוויך...". אפילו אני, "כל קוויך" זה אפילו אני כמו שאני, "כל קוויך לא יבושו ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך", זה ידיעה של פורים! זה ידיעה כזו, זה פשוט, אבל יש בו מיעוט מחזיק את המרובה, יש בו ים, מעיין החכמה, יש מדרגות, לא כל אחד זוכה לראות מה שיש בו, אבל כל אחד היה שמח, היה עולם אחר, עולם מיוחד, הוא היה מרקד בעולם שלו, כל אחד היה לו כוחות כאלו שמשונה מחברו, הוא היה בעולם אחר, אבל כולם, זכו להרגיש האור של רבנו, רבנו הקדוש מודיע לנו את זה, "שכל קוויך לא יבושו ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך", זה ידיעה כזו שיכולים להיות על ידה בכל יום ובכל עט חדש לגמרי, "כל קוויך לא יבושו ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך", אפילו אנתנו, פורים זה מרדכי הצדיק, זה עולה... אפילו על שבת, על כל המועדים, השמחה של פורים, רבנו הקדוש אמר: "מקודם היה כל ההתחלות מפסח, ועכשיו מפורים", פורים, פורים, מה שהיה, מה שראיתי, ראיתי זה מונח בכל לבי, אני שמעתי את זה לפני שבעים שנה, ואיך אני זוכר את זה עכשיו? זה מונח בתוך לבי לנצח, כשראיתי איך הם היו מרקדים בשמחה גדולה "שכל קוויך לא יבושו ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך", הם נתנו בי רוח חדש על כל ימי חיי, הם צעקו: "להודיע, להודיע, להודיע, להודיע, להודיע, להודיע".

אבא זצ"ל

ב"ה, ר"ח ניסן תשכ"ב, תל-אביב
 מחמד עיני ולבי העמים
 והנחמד לכל, ה' עזוז וגבור יהיה
 מעוזך ויחזק לבבך בכל עז
 ותעצומות לזרו מאד לדגל על מה
 שצריך לדגל, כדי שתוכל להמשיך על
 מלך וחכמתך הארה מהניגון והשיר
 של נפלאות למעלה מן הטבע, היוצא
 מהכינור של ע"ב נימון של הצדיק
 האמת שיתגלה לעתיד בעת קץ
 האחרון על-ידי משיח צדקנו, שעל-ידי
 זה יבער ויבטל המינות ואמונות כזביות

מן העולם, ויחזיר כלם אל האמת ויקרבו לה' יתברך ותורתו, וימלא כל הארץ דעה, לדעת כי ה' הוא האלקים. שלום וכל טוב לארך ימים.

אחי יקירי וחביבי, מה מאד גדלה שמחתי שזכיתי לראות כתב ידך החזקה המלא ידידות וברכות נאמנות היקרות לי מאלפי זהב וכסף. אני יודע בנפשי האמת, כי בודאי אינני ראוי וכדאי לקבל כבוד כזה.

בקשתי ממך יקירי לחזור על הדברים שכתבתי לך עד הנה, ולהיות תמיד על רעיון ספרי רבנו ז"ל ולהגות בהם ולדקדק בהם, כי בטח תמצא בכל דבור ודבור כל מיני מתיקות, ובוודאי תוכל להחיות עצמך תמיד בהם, אפילו בעלמך החושך בכל מיני צרות הנפש.

אל ירע בעיניך דאשר לא כתבתי לך אגרת זה זמן רב, כי ה' יודע את לבי, כי מעצם אהבתך האמתית השקרה וחוקה בעמקי לבבי יומם ולילה נכסף נכספתי בכלות הנפש להרחיב הדבור ולטייל עמך בגן עדן העליון של הצדיק יום יום, אך אין דעתי צלולה מחמת בגידות הזמן אשר סבבוני כידוע לך קצת, ואם ירצה ה' כי ירחיב ה' את דעתי, אז בוודאי אתגבר ואתאמץ בכל נפשי להודיעך בכל פעם חדשות נוראות מהישועות והחסדים העצומים שעשה ה' עמנו באחרית הימים האלה, בסוף הגלות האחרון והמר הזה על-ידי הצדיק האמת שהוא מבצר תקוותנו האחרון, עד שגם עכשיו אחר כל המרירות והקלקולים הרבים שקלקלנו - עיקר נחמתנו ותקוותנו הוא החסדים החדשים הנפלאים שהם בחינת שכליות גבוהים ונעלמים מאד, שורשי התורה שהם למעלה מהתורה, שממשיך עלינו הנחל נובע מקור חכמה להחיות כל הנפשות הנפולות אשר רבו כמו רבו בדורות הללו.

עלינו לשמח ולרקד בלב שלם בשמחה גדולה, שזכינו לידע מהעוסק בתקוננו לנצח בכל דור, ואוי ואבוי להם להחולקים והמתנגדים על העוסק בתקון נפשיהם בכל עת. ואף-על-פי שהם חולקים כמו שחולקים ומתלוצצים כמו שמתלוצצים, אף-על-פי כן סוף כל סוף יתגלה האמת לעין כל, עד שכל חלקת הכבוד יהיה אצל האמת, ואז בוודאי הכל ירוצו לעבד את ה' באמת ולהתקרב לצדיק האמת שהוא עיקר שלמות האמת.

המעתיק והמסדר, הדורש שלומנו וישועתנו בכל עת בזה ובבא, מברכו בברכות מאלפות וחו כשר ושמח על גאולתנו ופדות נפשנו. המחכה ומצפה לראותו היום ולשמח אתנו יחד על שמחתנו. **ישראל דב אודסר**

(לקוטי עצות – מקוה, א-ג)

עצות ותפילות

חס ושלוש, ומטהר מכל הטמאות ומכל החטאים, כי מקוה ממשך דעת וחסד עליון מאד: (א) על-ידי טבילת מקוה הפרנסה בנקל, ונתבטל המחלקת והכעס, וזוכה לשלום ולרחמנות ולדעת גדול, וזוכה לרפואה ולחיים ואריכות ימים, ולעורר בני-אדם להשם יתברך: (ג) מקוה אינה מזקת כלל. והדאקטור שאומר שמקוה מזקת, אינו דאקטור כלל, כי כשאין המים קרים ביותר, אזי אדרבא טבילת המקוה טובה מאד לבריאות הגוף, כי נפתחין נקבי הזעה על-ידי זה, כידוע להדאקטורים שבקיאים: (לקוטי מוהר"ן, סימנים נ"ו קכ"ג; ועיין טלטול ונסיעות לדרכים, אות ח, מעניין מקוה)

● ... ועזרנו וזכנו והושיענו, שנוכה לטהר ולקדש עצמנו בכל עת על-ידי טבילת מקוה, ונוכה להמשיך עלינו טהרה וקדשה גדולה על-ידי טבילת המקוה, לטהר עצמנו מכל הטמאות, מכל החטאים והעוונות והפשעים שחטאנו ושעווינו ושפשענו לפניך מנעורינו עד היום הזה, ולהמשיך עלינו קדשה גדולה על-ידי המקוה הקדושה. ותשפיע עלינו על-ידי-זה דעת גדול ורחמים רבים. ותתן לנו כח ותעזרנו שנוכה להמתיק על-ידי טבילת המקוה, כל הדינים שבעולם מעלינו ומעל זרענו ומעל כל עמך בית ישראל, ולבטל כל הצרות וכל הגזרות רעות על-ידי-זה, ותושיע לנו תמיד על-ידי טבילת המקוה הקדושה והנוראה מאד, ויקים מקרא שכתוב, מקוה